LYSETS SEIER

Skisser og fortællinger fra missionsmarken

Lysets Seier

Skisser og fortællinger fra missionsmarken.

Udgivet af Kvindernes Missionskomite.

Første række.

Sælges til indtægt for hedningemission.

MINNEAPOLIS, MINN.
AUGSBURG PUBLISHING HOUSE
1910

Indhold:

Søster Jørgine Mjøvik.

Vore kvindelige missionærer paa Madagaskar.

I de aar Den forenede kirke har arbeidet ude paa Madagaskar har den hat syv kvindelige missionærer i sin tjeneste. Af disse er fire nu derude. To har paa grund af svækket helbred maattet forlade marken. Og en har fuldført sit arbeide hernede og er flyttet hjem.

Emma Dahl.

Den første jeg blev bekjendt med var Emma Dahl. Hende traf vi i Kristiania under vort besøg i Norge. Det var i januar 1901. Hun fulgte med os tilbage til Paris for at læse fransk og ellers forberede sig til reisen, og i mai maaned drog vi sammen ud til Madagaskar. Frøken Dahl hadde allerede før været der, da hun i seks aar hadde arbeidet i det Norske Missionsselskabs tjeneste i indlandet. Paa grund af nedbrudt helbred maatte hun nedlægge arbeidet for en tid. Hun glædet sig nu til at ta det op igjen.

Straks Emma Dahl kom til Fort Dauphin overtog hun bestyrerindeposten ved pigeasylet der. Denne stilling hadde hun i fire aar. Det første aar alene, senere assisteret af søster Jørgine Mens frøken Dahl endnu var i Norge, hadde det været hendes stadige bøn til Gud, at han vilde aabne veien for hende og la hende faa vende til-

bage til missionsmarken. Bønhørelsen kom i form af et kaldsbrev fra Den forenede kirkes missionsbestyrelse. Men midt i glæden over at hun nu skulde faa reise tilbage, var der en stor skuffelse — det var som bestyrerinde for pigeasylet hun var kaldt. Det var ikke den gjerning hun hadde ønsket. Men lydig bøied hun sin vilje ind under Guds vilje og gik for at tjene ham der, hvor han pegte. Hun var særdeles godt skikket til denne gjerning. Børnene elsket hende. De kaldte hende altid „Mama". De hadde tillid til hende. Det var ikke længe før de forstod, at hun var rede at dele baade deres sorger og glæder, og at hun aldrig var saa optat, at hun ikke kunde finde tid at snakke med dem om dette eller hint, som laa dem paa hjerte. De hadde stor respekt for hende og visste, at hun var bestemt. Dersom de hadde gjort galt, saa bar hun ikke riset forgjæves.

Saa kom den tid, at Den forenede kirke overtog Manantenina station. Der var ingen mandlig missionær at sætte der, og det blev besluttet, at Emma Dahl skulde sendes did. Nu fik hun da det arbeide, som hun saa længe hadde ønsket. Og med iver tog hun fat. Hun var vant med skuffelser, og de udeblev heller ikke nu. Neppe hadde hun faaet arbeidet ved denne station nogenlunde igang, før oprøret brød ud og hun maatte forlade Manantenina. Først efter tre maaneders forløb fik hun vende tilbage. Det syn, som da mødte hende, kan lettere tænkes end beskrives. Alt laa brak. Nu var det at ta fat igjen, om end langt anderledes tungt end første gang. Naar hun paanyt hadde faaet arbeidet igang, begyndte kræfterne at svigte. Synet paa det ene øie blev daarligt, og det stod snart klart for hende, at hun holdt paa at bli blind. Hun

maatte forlade sit kjære arbeide og reise hjem til Norge. Vi haabet alle, at hun ved en operation skulde faa synet igjen. Men doktorens erklæring lød anderledes. Synet paa det ene øie var for bestandig borte, det andet var ogsaa daarligt, men ved at bruge stor forsigtighed kunde hun kanske faa beholde det.

Det er tungt at miste synet; tungest for en, der, som Emma Dahl, altid maatte være sysselsat.

Ved hjemreisen tog hun med sig en liden gasserpige. Octavia er hendes navn. Jeg tror, det nu er frøken Dahls livsopgave at gi denne pige en kristelig opdragelse og en god uddannelse, saa at om det er Guds vilje, dette barn skal faa fortsætte den gjerning paa Madagaskar, som frøken Dahl med saa tungt hjerte maatte nedlægge.

Carolina Nilsen.

Ved vor ankomst til Fort Dauphin stod Carolina Nilsen sammen med sin bror pastor Isolany og familie færdig til at reise hjem for efter otte aars haardt arbeide at søge lidt hvile og forandring. Miss Nilsen er Den forenede kirkes første kvindelige missionær. Hun var det, som fik pigeasylet derude igang. Og det var intet let arbeide, især i de dage, da alt hvad de hvide gjorde, blev betragtet med mistænksomme øine. Den pene lille flok af net klædte, beskedne smaapiger, som kom os imøde, vidnet straks om, at hendes arbeide ikke hadde været uden frugt. Og hvor de smaa var gla i hende! „Miss Lina, miss Lina!" hørte du, hvor du gik. Selv saa hun meget træt og overanstrengt ud. Straks efter sin tilbagekomst til Amerika blev hun meget farlig syg og var døden nær. Det knæk, hun da fik, var aarsag til, at hun i længere tid ikke

kunde tænke paa at reise ud igjen. Nu for en tid siden bestemte hun sig til at opta arbeidet igjen, men blev atter hindret af sygdom.

Søster Jørgine Mjøvik.

Den som afløste Emma Dahl som bestyrerinde af pigeasylet var søster Jørgine Mjøvik. Hun kom til Madagaskar sidst i oktober 1902. Hun var sterk og frisk, hadde mod, vilje og kræfter. Imod den almindelige regel led hun ikke af malaria de første aar derude. Var kanske endog uforsigtig mangen en gang uden at det hadde nogen slemme følger. Asylgjerningen elsket hun, og var altid sammen med børnene. Naar hun var borte fra asylet, om det saa var bare i nogle dage, længtet hun tilbage. Hun gik aldeles op i sit arbeide.

En dag kom der bud, at søster Jørgine var syg. Søster Jørgine syg? Var det muligt? Jo desværre, det var nok muligt. Hun hadde faat sit første, og det et meget haardt, anfald af feber. Hun kom op igjen og forsøgte at arbeide som før. Men fra den dag var det ikke længer den samme kjække søster Jørgine. Det var bare det, at hun ikke kunde komme sig rigtig til kræfter igjen, syntes hun. Og saa koldt som det med et var blit derude paa Madagaskar — hun smaafrøs bestandig. — Det var feberen, som ikke vilde slippe taget. Saa begyndte hun at hoste. Det var bronkit, sa doktoren; med forsigtighed vilde hun komme over det. Resten er snart fortalt. Det gik op og ned, nogle dage bedre, saa værre igjen, indtil det gik op for os, at søster Jørgine hadde lungetæring.

Saa blev hun sendt hjem, skjønt selv ønsket hun at faa dø derude paa Madagaskar. Paa diakonissehospitalet i

Chicago fik hun den aller bedste pleie, som læger og søstre kunde yde hende, men forgjæves. Det gik stadigt nedover, indtil endelig forløsningens time kom, og hun fik slippe hjem. Den første af Den forenede kirkes missionærer, den første af diakonissernes søsterflok, at indgaa til hvilen, som er beredt for Guds folk.

Søster Jørgine er død. Men mindet om det, hun var for os derude og det, hun var for gasserne, lever efter hende. Velsignet være søster Jørgines minde!

Ved diakonissehjemmet i Chicago er der en gassisk pige, som uddannes til at optage bibelkvinde-gjerningen paa Madagaskar. Det er Marie Magdalene, som søster Jørgine tog med sig til Amerika. I lighed med Emma Dahl var det søster Jørgines ønske at om muligt denne gasserpige skulde fortsætte der, hvor hun ikke magtet mer.

Nellie Dahl.

Jeg husker en liden samtale jeg overhørte derude en dag. Det var et par af missionærerne, som diskuterte bibelkvinde-spørgsmaalet. Hvad slags kvinder skulde være bedst skikket til det arbeide? Den ene hævdet med stor ivrighed, hvor nødvendigt det var, at bibelkvinden ogsaa forstod sig paa sygepleie. Han sa: „Lad dem sende ud saa mange diakonisser som de bare kan faa fat paa, dem har vi altid plads for. Lærerinder derimod kan vi godt undvære." „Glemmer du da Nellie Dahl," sa den anden. „Nei, det gjør jeg ikke — men der er ikke mange som Nellie Dahl." Og det er sandt. Der er faa, som kan fylde sin plads slig som hun.

Jeg vil her fortælle lidt for at vise, hvor underlige Guds styrelser ofte er.

Oprindelig var det Nellie Dahls søster, som hadde bestemt sig til at reise ud i arbeidet for hedningernes frelse. Men saa blev hun syg, og det saa ud til at gaa stadigt nedover med hende. Nellie kjæmpet med Herren i bøn om, at hendes søsters liv maatte spares. Men det gik fremdeles nedover. Saa en nat gjorde hun Herren det løfte, at dersom det var hans vilje i naade at spare søsterens liv, saa vilde hun, for at vise sin taknemmelighed, reise ud til Madagaskar og ta op den gjerning, som hendes søster hadde maattet opgive. Søsteren blev bra. Og høsten 1905 drog Nellie Dahl sammen med Bjeldes og Trygstads ud til Madagaskar. Hun har indtil ifjor arbeidet ved pigeasylet i St. Luce, hvis bestyrerinde hun har været siden søster Jørgine reiste hjem. Men nu da asylet paa befaling af den franske regjering er lukket, har hun begyndt at arbeide som bibelkvinde i Ft. Dauphin. Hun var særdeles godt skikket for den stilling hun har indehat i disse aar, og hun er ikke mindre vel skikket til den gjerning hun nu har. Ved siden af arbeidet i byen underviser hun daglig konerne til evangelisteleverne ved Halvorsens skole. Hun er varmhjertet som faa og vil kunne udføre et velsignet arbeide iblandt de store saavel som iblandt de smaa.

Søster Caroline Thompson.

Engang jeg var paa besøg ved St. Olaf College var der en, som sa til mig: „Ser du den dame, som staar der øverst ved døren, ved siden af bordet?" „Jo da." „Det er Caroline Thompson. Hun skal være meget interesseret i Madagaskar-missionen." Omtrent otte aar senere kom der brev ud til os fra missionsbestyrelsen herhjemme,

som fortalte, at nu hadde de kaldt og skulde snart udsende to diakonisser fra vort diakonissehjem i Chicago, nemlig søster Caroline Thompson og søster Mette Hagen. Ja, den Caroline Thompson hadde jeg set, skyndte jeg mig naturligvis med at oplyse. „Og hvad slags menneske var det?" „Hvordan saa hun ud?" osv. osv. i det uendelige. „Jo," sa jeg, „det var et lidet blegt, taalmodigt væsen af det slags, som taaler og tier." Hvor grundigt jeg hadde tat feil fik vi se, da hun kom. Hun er hverken liden eller bleg. Taalmodig er hun nok, men tie — nei, det gjør hun ikke. Hun snakker fuldt saa meget som den næste.

Da vi reiste hjem, hadde hun været derude i to aar. Det første aar var hun ved pigeasylet i St. Luce, det andet aar ved gutteasylet i Fort Dauphin. Og ved siden af dette var hun begyndt at undervise en klasse i kirken hver formiddag. Hun gik ogsaa rundt i byen et par gange i ugen paa husbesøg. Søster Caroline er optimist, hun ser alt fra den lyse side. Og det kan komme vel med. Spørg hende, om det er tungt at være missionær, og hun vil svare, at det er det herligste arbeide, hun ved. Hun er nu ansat som bibelkvinde i Tsivory, pastor Petersens station.

Søster Mette Hagen.

Søster Mette Hagen er en sjelden kvinde. For mig staar hun som idealet af, hvad en sand diakonisse bør være. Stille, beskeden og alvorlig. En af dem, hvis blotte nærværelse synes at udbrede fred og lindre nød. Jeg føler mig overbevist om, at der er mangen en syg, som har ligget med ansigtet vendt mod døren og ønsket, at det maatte være søster Mettes tur at komme ind. Hun er en af dem, som i stilhed opofrer sig for andre, udfører

Marie Magdalene.

saa mange smaa tjenester, lægger saa mange ting til rette, letter byrder og tar bort snublestene. Sammen med søster Caroline kom hun ud til Madagaskar sidst i mars 1907 og var indtil ifjor ansat ved pigeasylet sammen med Nellie Dahl. Og nu da dette er nedlagt, er hun ansat som bibelkvinde i Ranomafana, pastor Trygstads nye station.

Anna Wilhelmson.

Anna Wilhelmson hadde jeg ikke set. Hun kom ud til Madagaskar just en maaned efter vi var reiste derfra. Men i en nokfaa nær fremtid haaber jeg ogsaa at lære hende at kjende. Hun er for tiden i Fort Dauphin. Da hun er født paa Madagaskar vil det nok falde let for hende at lære det gassiske sprog og ellers komme sig ind i forholdene derude. Haaber hun vil faa arbeide til stor velsignelse.

Se, dette er bare nogle smaa træk. Jeg skulde ønske, at I kunde bli bekjendt med disse kjække unge kvinder, som har ofret saa meget og daglig forsager saa meget. Har du tænkt paa alle de ømme baand, som maatte skjæres over, da de reiste ud? Og hvorledes de staar alene derude? Vi kan ikke gjøre for meget for disse kvinder. Hvad de har været for mig personlig skal jeg ikke forsøge at sige. Men jeg er meget taknemmelig over at ha været sammen med dem i disse aar. Husk paa dem, og bær dem frem for naadetronen som om det var eders egne søstre, eders egne døtre.

Gud velsigne vore kvindelige arbeidere derude paa Madagaskar.

Martha J. Stolee.

Elever i en af vore missionsskoler.

Kinas kvinder.

Anna D. Nelson.

Som i de fleste hedningelande staar kvinden lavt i Kina og har det ondt fra vuggen til graven, det vil sige, om hun er født af saapas velstaaende folk, at hun faar lov at leve.

Mens vi bodde i Hankow var der en liden 5 aar gammel pige, som faldt ned i en stor vandkrukke og druknet. Alle naboerne strømmede til for at se, og jeg ogsaa. Alle spurgte: „Er det gut eller pige?“ De nærpaarørende svarte: „Bare et pigebarn.“ Det var jo ikke saa nøie med et pigebarn. Mange af dem faar jo bare saavidt se dagens lys, og saa sendes de ind i evigheden med en gang.

Saa er det fodbindingen. Aa, hvor smertelig smaapigerne maa lide under den! Hvor ofte ser vi ikke en forgrædt smaapige komme ud af en hytte hinkende paa hælene og sætter sig paa en sten. Spør vi, hvad som feiler, svares der gjerne med en løgn. De ved vi er imod sligt barbari og formaner dem at spare sig selv for saadanne unødvendige pinsler, der gjør deres fødder næsten ubrugelige.

Det første vi kom til Kina, hadde jeg en enke for at se til med børnene, da jeg selv laa syg. Hun hadde en liden pige paa omtrent otte aar med sig. En søndag eftermiddag, da alt var stille, og kvinden med sin lille pige var

i sit rum, hørte vi ligesom en underkuet skrig og jammer fra pigen. Jeg laa i min seng og kunde ikke undersøge, hvad det var. Jeg spurgte smaagutterne mine, og de sa bare, at kvinden og lille pigen var i sit rum og døren var laast. Jeg laa der saa ængstelig og hørte paa dette. Smaagutterne blev ogsaa ræd og paa samme tid nysgjerrig. De saa et hul høit oppe paa væggen og fandt sig noget at klyve op paa, saa de kunde faa se, hvad som foregik derinde. Saa kommer de styrtende ind i rummet til mig og sier: „Hun holder paa at binde pigens fødder, og hun har en saks, som hun klipper skindet mellem tærne, og et vedstykke, som hun banker hende med, om hun ikke ligger stil.“ Jeg næsten fløi ud af sengen og var saalangt, at jeg tog i dørlaasen, før jeg sanset paa, at jeg ikke hadde lov at snu mig i sengen, langt mindre gjøre sligt sprang. Jeg raabte da paa min mand, at han maatte gaa og stanse barbariet. Siden hørte vi ikke mer jammerskrig, og pigens fødder fik vist vokse sin naturlige vekst den korte tid, de var hos os. Aa, for alle de søvnløse nætter fodbindingen forvolder. Er pigerne uvillig til at la fødderne binde, skræmmes de med: „Binder vi ikke dine fødder, saa de blir rigtig smaa, saa blir du ikke gift. Hvem vil ha en med store fødder labbende rundt i huset?“

Fodbindingen skulde dog nu snart ha set sine bedste dage. En stor del kvinder af høiere stand har løst sine fødder og modarbeider skikken; men de almindelige folk vil nok holde sine fædres skikke i lange tider endnu.

Naar en pige blir henimod halvvoksen, maa hun næsten aldrig sees ude. Kommer der fremmede, maa hun springe ind i sin lille hybel. Skal hun besøge en ven eller

slægtning, maa hun gaa en bagvei eller saa ubemerket som muligt, helst i lukket bærestol. Men er der teater, kan de alle gaa frit ud, og ved slige anledninger blir piger tildels stjaalne.

En pige har ingenting at si om sin forlovelse, som almindelig sker i barneaarene. Naar hun skal flyttes hjem til sine svigerforældre, har hun som regel ikke set hverken dem eller sin vordende brudgom, og hun er meget ængstelig over, hvad slags fremtid hun gaar imøde. Aftenen før bryllupper sammenkalder hun sine barndomsveninder, som skal hjælpe hende at græde hele natten, fordi hendes bedste dage i verden er forbi. Nu skal hun være træl i sine svigerforældres hjem. Før det blir lyst klær hun sig i brudedragten og gaar ind i en lukket bærestol, fint udskaaret og malet rød og forgyldt. Denne bæres af fire mænd. En hel procession følger med. Naar hun er kommen til sit vordende hjem gaar brudgommen ud og aabner døren til bærestolen. Bruden ledes ind af to ældre kvinder, den ene brudgommens mor, om hun lever. Saa knæler brudgom og brud for husets gud og forfædrenes tavle, af hvem de venter gunst, rigdom og lykke. Siden ledsages de til brudekammeret, hvor der bringes den bedste the. Han drikker først og hun efterpaa. Dette gjentages tre gange, saa er de gifte. Under festlighederne og bespisningen er mænd og kvinder i hver sit rum og brudens forældre og slægtninger er ikke med; de holder fest en maaned efterpaa for sine venner. Mens alle spiser, drikker og prater sidder bruden paa sine korslagte fødder paa matten og vender sig mod væggen, mens baade voksne og børn gaar frit ud

og ind for at se paa hende. Hun skal sidde slig i tre dage, siges der.

Mens vi bodde i Hankow, var der to rigtig kjække piger af velstaaende folk, som ofte besøgte os, og ønskede ogsaa at komme til vore møder. Men de turde ikke vise sig paa gaden eller i en forsamling, hvor der var mænd tilstede. De bodde bare et stenkast fra vort hus. Om en tid blev deres besøg sjeldnere og den yngste saa mer og mer nedstemt ud. En af de sidste gange hun var hos os, spurgte jeg om aarsagen. Hun svarte i en lidt barsk tone og refererte til sin forlovelse, og jeg undsaa mig at spørge mere. Hun var forlovet med en velstaaende mand og hadde faat sine smykker. Naar det siges, at man kjøber hustruer i Kina, saa bruges som oftest disse penge at kjøbe smykker for. Bedre folk kjøber smykker af guld og sølv. Almindelige folk bruger sølv og en del perleskrammel. Velstandsfolk kjøber for op til $100.00 værdi i armbaand, fingerringe, øredobber, haarnaale og kamme med blade og dobber, som bedækker hele nakken lige til ørene. Hvormeget denne pige hadde faat af kostbare smykker ved jeg ikke, men da de hadde været velstandsfolk, hadde hun nok faat adskilligt. Faderen var en kontraktør, som bragte sten til jernbanen, der just skulde bygges. Nu hadde han tabt paa den ene kontrakt efter den anden, og for at slaa sig igjennem hadde han maattet pantsætte sin datters forlovelsessmykker i haab om bedre tider, da vilde han løse dem ud igjen. Men de bedre tider kom ikke, og dagen nærmet sig, at pigen skulde føres hjem som brud. Ikke at ha sine smykker kunde kanske bli aarsag til baade mis-

møie og mishandling; ti en svigerdatter blir ofte behandlet som en slave.

Saa en morgen vi kom ud, var der et svært opstuds i nabolaget. Hun hadde skrevet — at kunne skrive er en undtagelse og viste, at hun var af bra folk — paa en seddel og lagt igjen paa bordet i sit soveværelse, følgende: „Forældre og søskende, sørg ikke for mig. Verden er saa fuld af møie, jammer og skuffelse. Jeg synes, der er intet at leve for. I har alle været snille mod mig, og tak for alt I har gjort for mig.“ Forældre og søskende græd og jamret sig, og hele nabolaget var med og ledte i brønde og damme; men alt forgjæves. Ud paa eftermiddagen kom der bud fra den anden del af byen, at pigen var funden. Udenfor bymuren var en stor dam. Der holdt hun paa at vade ud i den hensigt at drukne sig. Men saa kom der en mand fra landet med grønsager. De er altid tidligt ude for at komme til markedet. Han fik øie paa hende og bragte hende til land. Hun vilde ikke hjem, men gik til nogle slægtninge inde i byen.

Da det glade budskab kom, at hun var funden i live, blev der lige saa stor fryd og glæde, som der før var sorg og graad. Man raabte fra hus til hus rundt hele nabolaget, at pigen var funden. Der blev munterhed og gjensidig glæde hos store og smaa, selv i et hedensk nabolag, over en som var tabt — men funden. Ogsaa vi glædet os med de glade med et inderligt ønske om, at hun maatte bli funden af den bedste ven Jesus. Dette var straks før vi reiste hjem paa ferie første gang. — Disse tildragelser viser stillingen for millioner af Kinas døtre; men de kan bli fundne, om vi er tidligt ude med evangeliets garn for

at bjerge dem iland. Vi har omtrent 1½ million kvinder paa vort missionsfelt i Kina, som bevidst eller ubevidst sukker efter frihed og fred, og som redskaber i Guds haand har vi faat i opdrag at bringe dem et godt budskab, om „frelsen fuld og fri".

Vil ikke du, som læser dette, være med at bringe evangeliets lys ind i det tykke mørke, som endnu ruger over det tæt befolkede land? Være med at løfte Kinas døtre til et bedre og lykkeligere liv her, med haab om evig salighed hisset ved Jesus Kristus, deres og vor frelser?

Flerkoneri—Hvad Tatsimo manden mente derom.

Søster Caroline.

I en liden skidden hytte sad en mand og en kone. Han saa ud til at være en del ældre end hun. Paa spørgsmaal om, hvor han hadde hjemme, svarte han: „I nærheden af Ranafotsy."

„Du er altsaa en Tatsimo mand?"

„Ja."

„Hvor er dine børn?"

„I Tandroy."

„Men du sa jo, at du er en Tatsimo mand."

„Ja, men deres mor er i Tandroy."

„Hvem er saa den kvinde, som er med dig?"

„Hun er min kone."

„Du har altsaa mer end en kone?"

„Ja."

„Ved du ikke, at skaberen hader flerkoneri?"

„Nei. Skaberen liker flerkoneri."

„Neivist; han hader og forbyder det."

„Nei, han liker det."

Med det samme kom en anden fillet, skidden mand hen til mig og spurgte, hvad vi snakket om.

„Aa, hun siger, at skaberen hader flerkoneri," forklarte

manden inde i hytten. „Nei, flerkoneri er godt, det," sa den nyankomne med det samme han smat ind igjennem den lave, smale døren og satte sig paa gulvet. „Naar den ene konen reiser, saa har man endnu en igjen. Hvis den ene ikke faar børn, faar den anden børn."

Mændene sad og tygget paa noget, som de havde ristet ved ilden. „Hvor bor du?" spurgte jeg den sidst ankomne.

„I nærheden af Ranafatsy."

„Hvormange koner har du?"

„Bare en."

„Hvormange børn har du?"

„Fire levende og fire døde."

„Fire døde? Hvorfor er de døde?"

„Skaberen tog dem."

„Hvorfor gjorde han det?"

„Hvem ved, hvorfor skaberen gjør dette eller hint?"

„Jo, jeg skal fortælle eder noget. I gassere, I kan ikke stelle eders børn, og derfor blir de syge og dør fra eder."

„Fortæl os du, hvorledes børn skal stelles." Dette var sagt i et sligt forunderligt tonefald — det var ikke netop en bøn, heller ikke var det haan eller spot. Spisningen af deres lækkerbisken ophørte ikke. Konen sad stille og uden at delta i samtalen. Tænk, hvilken anledning at faa holde foredrag for to ældre mænd om barnepleie! Og det siges jo, at ingen har saa god greie paa barneopdragelse som netop ugifte kvinder. Men her maa man være snartænkt.

„Fortæl os, du, hvorledes børn skal stelles."

„Ja, gjerne, hvis I vil tie stille og høre efter. Ønsker I virkelig at lære det?"

„Ja, da."

„For det første maa I slutte aldeles med flerkoneriet og al anden forargelse. Har ikke I gassere øine? Ser I ikke al den sygdom, som hersker iblandt eder netop paa grund af eders urene liv og levnet? Enten faar I ikke børn eller ogsaa faar I sygelige børn, som dør i en spæd alder. Og saa er der en ting, som I maa afskaffe, og det er fugleburet."

Naar et barn er født, hænger de en matte fra tag til gulv i den ene ende af huset. Dette danner et lidet kammer, som de kalder fugleburet. Det er saapas stort, at konen med nød og neppe har rum til at ligge derinde. Foran indgangen laves et ildsted, og her holdes en stor ild gaaende nat og dag fra en til fem maaneder. I al den tid faar ikke konen lov at komme ud af fugleburet. Et rigtigt langvarigt svedebad, ikke sandt? Barnet er derinde hos hende og noget klær at tale om har hverken mor eller barn. Naar de saa slipper ud, blir de let forkjølet, og det er ikke at undres paa, at mange spædbørn dør herude til trods for det varme klimat. Dette forklarte jeg paa min vis for dem saa godt jeg kunde, og saa føiet jeg til:

„Istedetfor at holde eders koner inde slig, skulde I la dem gaa, hvor de vilde, om nogle faa dage; men gode klær burde de ha, baade de og børnene."

„Ser du dette lamba?" afbrød den ene mand mig. „Dette lamba har jeg betalt femten dollars for." Lambaet var af gassisk silke med perler indvævet, og jeg tviler

Foran gasserhytten.

ikke paa, at det engang i tiden havde kostet femten dollars, men nu var det udslidt og skiddent, og hvem ved, hvormange lopper eller andet utøi der i sin tid har været i det. At jeg talte om konen og børnene, hindret ikke manden i at tænke paa og tale om sig selv.

„Ja, saadanne gode klær skulde I gi eders koner og børn; varme klær for de kolde dage, helst kjoler skulde de ha."

Hvad jeg sa videre om diæt og lignende bør helst ikke nævnes her, ti det vilde bli langt og kjedeligt; men for disse to mænd var det nok visdomsord. Om de huskes det til næste dag, ved jeg ikke, langt mindre om de gaar hen og gjør derefter. Men at de tiet stille og hørte paa var jo bevis for, at de for øieblikket var overvundne i debatten. Det maa siges til gassernes ros, at naar de skjønner de er overvundne i en diskussion, saa gir de sig. De holder ikke paastaaeligt paa sit. Naar jeg saa var færdig og hadde sagt enkelte ting op og op igjen, spurgte jeg, om de hadde forstaat mig, og derpaa svarte de ja.

„Hvem er lærer i Ranafatsy?" spurgte jeg.

„Job."

„Hvormange koner har han?"

„Han har bare en, han."

„Hvormange børn har han?"

„Han har tre."

„Er han snil eller slem?"

„Aa, han er snil, han."

„Ja, slig skulde det være. Bare en kone og mange børn. Og slig vil det bli, om I gassere vil følge Guds

bud. Gaa nu til læreren i Ranafatsy og lær mer om Skaberens vilje; det vil gavne eder baade til legem og sjæl."

Jeg sa farvel til dem og gik videre. Mon tro læreren paa landet vil faa se nogen frugt af disse husbesøg og disse samtaler?

Nogen kan maaske undres over de svar, jeg fik af disse Tatsimo-mænd, og at jeg uden videre nævnte, hvad Skaberen hadede, men her er ikke en mand eller kvinde, en gut eller pige, uden at de svarer som følger paa disse spørgsmaal.

„Hvem har skabt dig?"
„Skaberen."
„Hvor er han?"
„Ovenfil."
„Hvorhenne?"
„I himlen."
„Hvem er herre over liv og død?"
„Skaberen."
„Hvor reiser menneskene hen, naar de dør?"
„Til skaberen i himlen."

Men at skaberen er hellig, retfærdig, sanddru og vis, og at han alene skulde tilbedes, derom har de ingen ide. Helo (den onde aand), han maa tilbedes, til ham maa der ofres for at han ikke skal tilføie dem noget ondt. Men Gud, som er god, som har skabt dem og er herre over baade liv og død, med ham har de intet at bestille. Hos troldmændene faar de tryllemidler, som skal forhindre Helo fra at gjøre dem noget ondt.

Hvis I bare vidste, hvor glade gasserne er i børn og hvor inderlig de ønsker at faa mange efterkommere, saa vilde I ynkes over dem, saa syge som de er baade til legeme og sjæl.

Bare en høne.

M. J. Stolee.

Bortenfor skogen i Andanivato bor en gammel hekse-doktor. Han er navngjeten vidt og bredt for sine kunster, og er halvdelen sandt af det, som folk siger, han kan gjøre, saa er det rigtig fælt. Det er bare smaatterier for ham at mane frem regn og solskin og holde græshopperne væk fra ageren; men han skal kunne tyne folk bare ved at se stygt paa dem, og da kan du skjønne han er kjendt og frygtet. Naturligvis er det bare skrøner, alt det snakket om hans kunster, men folk tror det nu alligevel.

Ifjor holdt de kristne et møde i det nabolag, hvor den gamle fyren bor. Et par af de ældre mandfolk tog mod til sig og gik ind i hytten hans, ti de tænkte som saa, at dersom der var nogen, som trængte til at høre om Jesus, saa var det netop Ramonja, — slig hed gamlingen.

Jo da, de traf ham i godt lune, og han hadde intet imod at høre om „de hvides gudsdyrkelse", som han kaldte det.

Da de skulde til at gaa, kom han frem med en ung høne, og bad dem ta imod den som gave. „Ikke vil jeg, at De skal tro, jeg er slig busemand, som vil eder ondt," tilføiet han. „I frugt er gift, i kogt kjød er gift, men ikke i en levende høne."

De kristne takket for hønen, takket for den gode vilje og haabet, at han vilde søge hen til den rette Gud. Og istedetfor at spise op hønen, spurgte de ham, om han hadde noget imod, at den blev menighedens høne. Nei, hvorfor skulde han ha noget imod det? Og saa blev det. Da de kom tilbage til kirken, var alle snart enige om, at den skulde „opdrages" hos læreren og altid bli anset som vor Herres egen høne.

Tiden gik, og hønen blev stor. Saa kom krigen og de slemme tider. De kristne i byen rømte til Ft. Dauphin, hedningerne tog tilbens det bedste, de kunde og gjemte sig i skogen. Og da blev det haardt at være høne. Ti er der noget, som røverne liker, saa er det hønsesteg. Og der var nok af høns i den byen. Da var det, at denne „vor Herres høne" saa, hvorledes hendes kammerater blev fanget og ribbet, og saa tænkte den vist i sit stille sind, at det var bedst for helsen at komme sig ud af byen, jo før, jo bedre. Som tænkt, saa gjort.

Men krigen varet længe. Der gik to maaneder og der gik tre, før folk vaaget sig ud af skogen og tilbage til sine hjem. Der var øde og tomt. Af alle ænderne, gjæssene og hønsene var der ikke saa meget som en fjær at finde igjen.

Men hvad sker? Dagen efter at læreren er flyttet ind igjen, hvem skulde det vel være, som kom spadserende opover mod huset, uden hønen, fulgt af elleve halvvoksne arvinger! Og den var svært saa fry af sin store familie! Men du, for kakling og skjænd der maatte til, før hun fik dem alle ind paa lærerens gaardsplads! Og du kan tro, der blev folksomt paa tunet! Slig en rar høne maatte

alle saa glo paa, og alle saa tænkte de, at nu skulde og-saa deres høns komme tilgaards! Men neimen, om der blev en eneste en, du!

Og nu siger hedningerne, at det var, fordi det var vor Herres høne, at det gik slig. Og det tror jeg og. Og Ramonjas høns? Jo, de for i røverne allesammen, og det var leit; men endnu mere leit for ham er det at høre, at den, han gav til de kristne, er den eneste, som levet, og nu vil han helst ikke snakke mere om det, endskjønt det bare var en høne.

Hvordan Yong opdaget afgudernes afmagt.

Yong var en kinesisk gut, som gik i skole om dagen og først kom hjem ved aftentid.

En dag hadde læreren git sine elever tidlig fri, og Yong kom tilbage to timer før almindelig. Far og mor var ude, og Yong saa sig om for at finde paa noget at fordrive tiden med.

Hans øie faldt paa husets afgud, der — ligesom i andre kinesiske huse — stod paa en ophøiet plads i et hjørne af værelset.

Gutten saa en stund paa ham med frygt og ærbødighed. Guden saa uforandret lige ud.

Med een gang brød Yongs lystige sind igjennem og han klappede leende i hænderne.

Forfærdet over sin egen dristighed holdt han inde. „Mon guden blir vond?"

Men nei, hans ansigt røbet ingen vrede eller ærgrelse.

Da — greb en ny tanke gutten. Han fik lyst til at røre ved guden for at se, om han tog det ilde op. Med besvær slæbte han et bord hen til afguden, satte en stol ind til det og krøb op. Forsigtig tog han guden ned og satte den varsomt paa bordet.

Men trods denne behandling fortrak guden ikke en

mine. „Mon det vilde gjøre ondt, om han fik et puf?" spurgte vor uforbederlige lille ven sig halvhøit. „Bare et ganske lidet puf!" Som tænkt, saa gjort.

Men gudens ansigt udtrykte hverken mishag eller smerte.

„Kanske," tænkte Yong, som følte sig helt dristig nu, „vilde han dog merke det, om han blev brændt?" Og han tog billedet og bar det ud i gaarden, hvor der endnu laa gløder paa et aabent ildsted (familiens kjøkken). Han anbragte guden i den endnu glødende aske.

Men neppe havde han gjort det, før samvittigheden slog ham, og han løb skyndsomt bort og gjemte sig i haven. Snart saa han fra det fjerne en blaalig røg — saa nogen flammer — og da han endelig vovet sig nærmere igjen, var guden — aske. Men da grebes han af skræk for sin far og gjemte sig igjen i haven.

Da forældrene kom hjem, var gutten borte. Men — bordet stod der endnu, og faderen raabte: „Hvor er min gud?" Yong turde ikke bli i sit skjul, men listet sig bævende frem og hvisket: „Aa, far, du maa ikke være vond, men han brød sig slet ikke om det!" — „Hvad? Hvem? Tal, gut!" raabte faderen og greb gutten i pisken, idet han svinget en stok over hans hode. Moderen ilet til og fik faderen først at høre paa guttens tilstaaelse. Yong maatte nu meddele det hele, og faderens vrede gik mer og mer over til undren, indtil han tilsidst udbrød:

„Hvorledes kan en gud, som ikke kan værge sig mod fornærmelser, ja ikke engang mod ilden, hjælpe et menneske? Fra idag af tilber jeg ikke afguder mere."

(„Missionsselsk. barnebl.")

En liden evangelist.

Af missionær J. Einrem.

Jakoba heder han.

Det var langt borte i en afdal med mange varme kilder — kogende vand — og ellers kogende hedt i luften, saa en knapt kunde puste paa denne aarstid. — Vi var samlet til eksamen i en liden skolestue, hvor læreren hadde sin seng og sine madkar oppe paa nogen bjælker under taget, midt over døren. — Vi hadde netop sunget en salme. „Nu faar en af dere be om Guds velsignelse for os," siger jeg. Jakoba reiser sig — en liden spinkel fyr med tindrende øine — og saa bad han:

„Kjære Gud, vi skal ha eksamen idag, og du maa hjælpe os. Vi vil ikke bare, at missionæren skal bli tilfreds med, hvad vi kan; vi vil allerhelst kunne saant, som d u blev glad i os for. Velsign os derfor, amen!"

Dette var første gang, jeg saa og hørte Jakoba. Det viste sig snart, at han var en flink fyr, læste flydende og fortalte saa pent om den forlorne søn, at det var en fryd at høre paa. Han fik to billeder af Jesus, og dem var han svært glad for. — —

Eksamen var slut. Jeg hadde faat mig mad og kaffe. Nu tog jeg en liden tur udenfor byen for at trække frisk luft. Oppe paa toppen af et nedramlet fjeldstykke ser jeg en gut sidde paaskrævs og med en lang bambusstang i

haanden. Det saa ud, som om han fisked her midt i stenrøsen, hvor der ikke var en draabe vand, end sige fisk da. Han ser mig komme, men fortsætter at „fiske".

„Hvad fisker du efter?" spør jeg.

„Jeg fisker ikke; jeg viser Fano mine billeder," svarer han.

Jeg forstod ingenting af dette og gik nærmere. Saa ser jeg nede mellem krattet en stakkars sammenkrøben mand, lidt graa i haaret, skidden som en gris og omtrent naken. Da han ser mig, reiser han sig og hilser, og jeg ser da, at hans ene haand er ganske uden fingre og føddeme uden tær. Det er altsaa en stakkars spedalsk, som lever alene herude i stenuren.

„Jeg er syg, du maa ikke komme nærmere," siger han.

Jeg gaar alligevel nærmere for at faa se hans „hus". Det er et jordhul indunder den store stenur, som Jakoba sidder paa. Der er en bunke skiddent græs. Det er hans seng. Ved siden af staar en vandkrukke og en gryde paa tre stene. Det er hele hans bohave. Aabningen til hulen stod ganske aaben; ingen væg eller dør for. Naar undtages hans smale, skidne livbælte, saa eied han ikke en traad af klær eller sengklær, ikke en stakkars mattefille engang. Jeg maatte naturligvis snakke med denne mand, og langt om længe fik jeg da vide adskilligt om ham.

Han hadde været velstaaende, hadde hat kone og to børn. Han var blit døbt for mange aar siden, men var atter faldt fra. Saa blev han spedalsk. Da gik konen fra ham. Slægtningerne tog hvad han eied, og jaged ham ud af byen. De to børn, han hadde, vidste han ikke hvor var blit af. Han begyndte at graate, da han for-

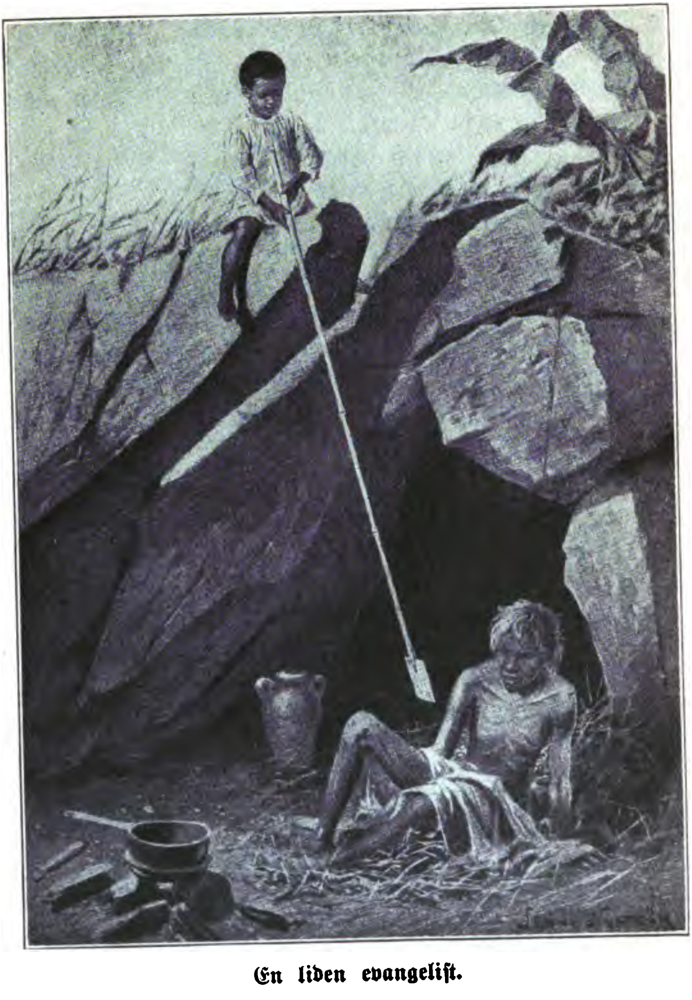
talte om børnene. „Aa, de var ſaa deilige, disſe barna mine," ſiger han, „en gut og en pige. Pigen er den ældſte, og hun kunde læſe. Men nu ved jeg ikke engang, om de lever. Saa laa jeg ude i ſkogen, ſulted om dagen og frøs om natten," fortalte han. Saa rusled jeg over fjeldet og kom hid til denne by, men ſaa orked jeg ikke længer. Jeg fandt denne jordhulen, og her har jeg nu bodd alene i over to aar."

„Men hvor faar du mad fra?" ſpør jeg.

„Jo, i førſtningen ſad jeg her ude paa bakken og raabte paa folk, at de maatte forbarme ſig over mig, og ſaa kaſted de af og til nogen ſøde poteter bortpaa bakken til mig. Men ſaa blev jeg ſaa ſyg, at jeg ikke orked at gaa og hente, hvad de kaſted ud til mig. Jeg trodde jeg ſkulde dø, og var forſærdelig ræd for at dø her alene; iſær om natten, naar hubroen tuded og gaupen for her og rusled omkring mig. Jeg var ſaa ræd, at den ſkulde komme og æde mig allerede, før jeg var død, ſaa jeg mange gange ſkreg af alle kræfter for at ſkræmme den. I min rædſel begyndte jeg at be til Gud. Jeg var jo døbt; men det var længe ſiden jeg havde bedt, ſaa jeg trodde det var fordi Gud var vond paa mig, at han lod ſaa meget ondt komme over mig."

„Men det var min lykke, at jeg begyndte at be. Da hjalp Gud mig. Der ſer du ham, ſom Gud ſendte mig til hjælp og trøſt;" og han pegte paa Jakoba.

„Jakoba kom og bragte mig de poteter, jeg ikke kunde hente, og kaſted dem ind i hulen til mig. Selv turde han jo ikke gaa ind til mig, og jeg kunde ikke gaa ud efter dem, ſyg og forſulten ſom jeg var. „Blev du mæt?" ſpør han,

En liden evangelist.

da jeg havde slugt poteterne i mig. „Jo da," siger jeg, „men jeg er saa forfærdelig tørst og kan ikke gaa ned til vandet." En stund efter kommer Jakoba tilbage med en krukke vand og sætter den foran hulen. Det gjorde forfærdelig ondt; men jeg kom mig da frem til vandet og drak. Saa krøb jeg ind i hulen igjen, takked Gud for hjælpen, og fordi han nu ikke længer var vred paa mig, og saa sovned jeg og sov hele natten uden frygt for hubro og gaupe og andet styggt. Jeg vidste jo, at Gud ikke længer var vond paa mig, og nu var jeg ikke ræd for at dø engang."

„Dagen efter kom Jakoba tilbage med mad til mig. Senere bragte han mig ogsaa en gryde og ild, saa nu kan jeg koge selv. Jeg er ogsaa meget friskere nu, saa jeg har det bare godt."

Videre fortalte han, at Jakoba altid om søndagene kom og fortalte ham, hvad han hadde hørt, og saa læste han af testamentet for ham. „Da sidder han altid deroppe paa stenen og jeg hernede, for at han ikke skal bli smittet af mig. Og idag kan du tro han har glædet mig. Han hadde faat billeder, sa han, og saa rakte han dem ned til mig med en lang bambus, saa jeg kunde faa se dem, og han sa, at det ene var Jesus, som velsigned smaa børn, og paa det andet ber Jesus for sine venner. Og saa siger han, at vi er alle Jesu venner, naar vi ber, og da ber Jesus ogsaa for os."

Jeg talte længe med stakkars ulykkelige Fano, som dog selv var saa tilfreds og takked Gud.

Paa tilbageveien fulgte Jakoba mig.

„Hvad var det, som bragte dig til at hjælpe Fano?" spør jeg ham.

„Jo, læreren talte engang med os om at gjøre Guds gjerning. Vi havde i lekse om den barmhjertige samaritan. Presten og leviten gik begge forbi Guds gjerning, fordi de bare tænkte paa sig selv. Samaritanen gjorde Guds gjerning, for han hjalp den ulykkelige. Saa hørte jeg en nat Fano skrige borte i hulen sin. „Nu dør han vist," sa folk. Da faldt det mig ind, at han hadde det vist vondt. At hjælpe ham var vist Guds gjerning, og saa bragte jeg mad til ham."

„Men hvor faar du nu stadig mad fra til ham?" spør jeg.

Jeg gaar omkring og tigger for ham, snart hos en og snart hos en anden. Men værst for Fano er det, at han ikke har lamba — et stort tøi gasseren ruller om sig — saa han fryser om natten, og myggene stikker ham skrækkelig, og her er ingen som har raad til at gi ham lamba."

„Du skal faa lamba til Fano," lovede jeg, og næste dag sendte jeg bud hjem til Ambato efter et stort lamba. Slig rigdom har han ikke eiet nu paa 2 aar. Nu føler han sig rig som en konge, og daglig takker han Gud.

End om vi kunde lære at takke Gud som han, og gjøre Guds gjerning som Jakoba!

Det første dødsfald.

Nellie Dahl.

Iaar har vi hat et dødsfald ved asylet. Hotahina („velsignet") hadde aldrig vidst, hvorledes det føles at ha et sundt legeme. Fuld af bylder og saar var hun fra den tid, frøken Emma Dahl fandt hende dernord i Maromena. Hun bedredes dog noget, først ved frøken Dahls omsorgsfulde pleie, og siden hendes hjemreise her ved asylet. Men sygdommen var uhelbredelig. Et par gange sendte vi hende ind til hospitalet i Fort Dauphin, hvor hun forblev flere maaneder. Men det gik stadig nedover med hende, og hun var ogsaa glad, hver gang hun fik komme hjem til asylet. Liden og barnslig som hun var, negtede hun dog at ta imod smaaskillinger af den katolske søster, som kom paa besøg til patienterne; derimod var vore diakonissers besøg og pleie hende anderledes kjærkommen. Paa sin maade holdt hun meget af søster Mette — hendes sygepleierske her ved asylet.

Hun hadde lidt meget hele sit liv, og lidelserne blev større henimod slutten. Den sidste dag laa hun og snakkede ting, som vi ikke forstod. „Mange hvide, mange hvide," sa hun, og „hvem er det, jeg skal lege med?" Børnene her tror, at de „mange hvide" var de frelste smaa, hun saa paa „himmelvang", og at det var frelse-

ren hun spurgte, hvem skulde være hendes legekammerat. Den lange sygdom sløvet hendes aandsevner, men hun bad til Jesus og likte at være det lille lam, han bærer paa hænderne. Vi haaber og tror, at hun nu er i hjemmet hos hyrden; ti formedelst ham, som er veien, skal jo end ikke en daare fare vild.

Hendes var det første dødsfald ved asylet siden dets begyndelse. Maatte hendes hjemlov være et middel til at drage de øvrige børns sind og tanker mod hjemmet hist-oppe og minde dem om, at det bør os alle at aabenbares for Kristi domstol.

Fong Tsens befrielse.

Lina Dæhlen.

Det er nu tre aar, siden jeg først stifted Fong Tsens bekjendtskab. Hendes mor var enke og hadde fra sin ungdom af været en nidkjær afgudsdyrker, saa den stakkels lille datter blev tidlig lært at bøie knæ for de grumme afguder. Da hun endnu var ganske liden, blev hun af sin mor bragt til et kloster, hvor hun skulde uddannes til afgudsprest. I vil maaske undres, hvorledes en mor kunde skilles fra sit barn. Elsked hun hende ikke? Aa jo, det gjorde hun nok. Det var netop derfor, hun beslutted sig til det. Hun troed nemlig, at ved at gi sin datter til et afgudstempel, vilde derved hendes evige vel være sikret. Arme mor! Hun hadde ikke hørt om Jesus, som intet andet offer kræver end vort hjerte. Fong Tsen hadde ingen af de mange barnlige glæder, som I, kjære smaapiger, paa hendes alder fryder eder i. Medens I ganske uhindret kan løbe omkring i det frie, maatte hun tilbringe sine barneaar indenfor de mørke kloster- eller tempelvægge. Hvor ofte har hun ikke selv fortalt mig om sit liv der. Naar solen spredte sine første straaler over mark og eng, var de allerede oppe og forrettede sin gudstjeneste, hvilket bestod i at slaa paa en stor klokke og synge de monotone messer. Saaledes henrandt tiden uden nogensomhelst afveksling. Dette slags temp-

Fong Tsen.

ler er en verden for sig selv og er ganske afskaaret fra enhver forbindelse med udenverdenen. Mange er de, som kommer did som smaa og maa forbli der hele sit liv, indtil døden gjør ende paa trældommen. Som ældre kvinder sendes de dog ud iblandt for at tigge.

Gud hadde dog en anden hensigt med Fong Tsen. Efterat hendes mor blev kjendt med kristendommen, blev det hende magtpaaliggende at faa sin datter ud. Vi lovet at gjøre, hvad vi kunde, men hadde vore tvil om, hvorvidt det vilde lykkes. Menneskelig talt saa det ganske umuligt ud. Vi bar det dog frem for Gud i bøn, og han skuffed os ikke heller, men gjorde det virkelig saa, at vi efter meget besvær fik hilse hende velkommen. Merkeligt var det, at hun netop da skulde være bleven indviet til nonne, eller rettere afgudsprest, hvilket sker ved at brænde ni merker paa panden med et hedt jern, — tre merker til tre forskjellige gange. Det vilde da blit endda vanskeligere at faa hende ud. Aldrig skal jeg glemme, da hun og hendes mor kom til missionsstationen, fulgt af evangelist Tou, som med straalende ansigt fortalte, at nu var de komne. Ja, det var en glædens dag for os alle, og vi prised Gud for hans godhed imod os.

Saa var da de tunge tempeldøre for altid lukket for Fong Tsen, og et nyt affnit af hendes liv tog sin begyndelse. Men tilbage til vort første møde. Foran os stod en kjæk, vakker pige paa fjorten aar, klædt i buddhisternes dragt, som blandt andet bestaar af en sid kaabe, som bæres af baade mænd og kvinder. Det mest iøinefaldende ved dem er dog, at hovedet er aldeles glatraget, og heri danned Fong Tsen heller ingen undtagelse. De mange

aar hun hadde tilbragt i det ensomme tempel hadde allerede sat sit stempel paa hende. At tale indlod hun sig ikke paa, men slog øinene ned og skotted kun flygtigt op, naar hun troed sig ubemerket. Da theen omsider blev serveret, turde hun ikke engang smage paa den. Det var jo intet under, at hun var bange, da hun aldrig før hadde set en udlænding. Hun forblev ogsaa sky en tid, og de første faa gange, jeg besøgte hende, blev samtalen saagodtsom udelukkende ført fra min side. Det var dog kjært at se, at hun lidt efter hvert blev mer frimodig, eftersom kjendskabet øgedes. Det skye, haabløse udtryk gav plads for et lykkeligt og freidigt væsen. Hun forsøgte nu ikke længer at holde sig paa afstand, med løb os glad imøde, naar vi kom, og var altid den første til at byde os en kop the, som efter kinesisk skik er tegn paa, at man er velkommen.

Da hun kom til os, kunde hun lidet eller intet læse; men hun overrasket os alle med sin færdighed i at lære, og snart læste hun flydende i det nye testamente foruden andre kristelige bøger. Ligeledes var det med sangen. Da vi gjorde de første forsøg, saa det ganske trist ud, da sangen kun blev en grov brummen, og jeg hadde allerede i mit stille sind opgivet det som haabløst, da hun ingen evner syntes at besidde i den retning. Dog, da vi altid sang i pigeskolen, fik hun ogsaa være med, hvilket hadde det resultat, at hun efter at have hørt en sang nogle gange begyndte at nærme sig melodien, og snart sang hun med klar stemme: „Jesus elsker mig", som var hendes yndlingssang. Spurgte jeg, hvad vi skulde synge, kom det fra Fong Tsen: „Lad os synge, Jesus elsker mig." Montro ikke englene deroppe lyttede glade til, naar de hørte,

at hun, som for nogle faa maaneder siden sang messer til ære for afguderne, nu sang lovsange for den sande Gud! Vel et aars tid senere hadde vi den glæde at døbe hende; og hvad er endnu glædeligere, hun er en meget tro Jesu discipel, som daglig beder for sine ukjendte venner i Amerika.

I pigeskolen var hun særdeles afholdt; hendes blide, aabne væsen vandt alle. De øvrige piger kaldte hende aldrig andet end „Chie-chie“ — ældre søster. Hun var ogsaa en søster for dem i ordets fulde betydning og var altid villig til at hjælpe de mindre. Hendes ihærdighed og flid var beundringsværdig. Hun længtede efter at lære alt det, vi kunde undervise hende i, og jeg kan med sandhed sige, at hun ikke stod noget tilbage for sine jevnaldrende herhjemme i kristendomskundskaber. Hun fortalte mig engang om en søster, der var død, og sa blandt andet: „Dengang vidste ingen af os om Gud, og jeg er saa bange, at hun ikke blev salig.“ Hvor disse ord gik mig til hjerte. Gud give, at evangeliet snart maatte forkyndes over hele det mørke land, saa at alle smaa gutter og piger kunde lære at kjende den Herre Jesus, deres bedste ven!

Fong Tsen er nu paa en høiere pigeskole, og det sidste, vi hørte fra hende, er, at hun er lykkelig og trivedes godt i sine nye omgivelser. Der er mange fristelser derude i hedningelandet for den, som vil høre Jesus til, og de maa udstaa megen haan og spot, som vi herhjemme ved lidet af. Men han, som selv har sagt, at han er den gode hyrde, vil ogsaa vogte Fong Tsen og føre hende vel hjem.

Saasnart hun er færdig paa skolen, haaber vi at faa benytte hende som lærerinde i vor pigeskole. Her vil

hun faa anledning til at fortælle andre smaapiger om den frelser, som har gjort hende selv saa glad. Straks før vi skiltes, sa hun med taarekvalt stemme: „Jeg vil aldrig gaa bort fra Jesus.“

Albert og Antoinette.

Nellie Dahl.

„Her er sommersol nok,
her er sædejord nok,
bare vi, — bare vi hadde kjærlighed nok."

Fiendskab stammerne imellem, mistanke byerne imellem, avind naboerne imellem, uenighed, trætte og slagsmaal inden husets fire vægge, — saaledes har det været her paa øen. Virkelig, varig kjærlighed har været en sjelden plante, — har ligesom ikke kunnet slaa rødder. Endog ungdomstiden, som skulde ha forret til dens lysende, lykkeskabende indflydelse, har gaat glip af den, — har ikke lært den at kjende. Forlovelser indgaaes og opløses som anden handel. De unge maa ta den, som forældrene peger paa.

En undtagelse var det med Albert og Antoinette. Hun var asylpige og han evangelistelev. De hadde lovet hinanden troskab, og det saa ud, som om de skulde faa smult vand. Da Albert bragte gaven, som efter gassisk skik og brug gjør ægteskabet bindende, svarte moderen, at han fik gi den til Itofana, slægtens hoved. — Hun var skilt fra Antoinettes far og hadde, efter rygtet, beholdt ret over datteren. — Alfred bragte „faarebagdelen" til Itofana, som modtog den under vidners nærværelse. De unge

Gasfisk landskab.

trodde nu, at alt var i orden — fik sine klær syet, og bestemte dagen for bryllupet. Hele Antoinettes slægt var hedninger undtagen en, som var værre end en hedning — en falden kristen. Der kom da brev fra ham, uventet, at hvis Antoinettes folk hadde noget at si, blev der aldrig giftermaal mellem hende og Albert.

Moderen var medhustru hos byens chef, var af velstaaende folk, som holdt sig for gode til at la datteren bortgiftes til den forældreløse Albert. Hun skrev nu ogsaa til Antoinette, forbandede hende og sa, at hun fik aldrig komme ind ad hendes dør, hvis hun giftede sig med Albert. Han blev nu mismodig og vilde gi Antoinette fri, heller end at bringe saadan sorg over hende. Men hun vilde ikke lytte til noget saadant. Onkelen blev arg og truede med dette og hint. Aldrig skulde de to faa hinanden. Kom de saa langt som til alteret, skulde han vide at ta hende, da hun kom ud af kirkedøren osv.

Men Antoinette trodde fast paa den forjættelse, at „dersom to af eder paa jorden blir enige om nogetsomhelst, hvorom de ville bede, saa skal det vederfares dem af min Fader som er i himlene." For hvert rygte, som naadde os, svarte hun frimodig, at hun sveg ikke det løfte, hun hadde git for Guds aasyn.

Vi sendte bud efter onkelen, som var familiens hoved, og som fra begyndelsen hadde git sit ja til forbindelsen. Nei, ham hadde de bevæget til at gaa tilbage paa sit ord. Han sendte bud, at han kunde intet gjøre, det var bare faderen, som hadde myndighed til at gi datteren bort i ægteskab. Det var da at faa faderen hid og faa dem indskrevet i rigets bøger, siden kunde moderen og onkelen

være saa vrange, de vilde. Men faderen var langt nord-
paa, og kom ikke sydover paa længe. Endelig hørte vi, at
han skulde være kommet til Tsiharvana. Sendte da mand
efter ham, men ogsaa han negtet at komme, undskyldte sig
med, at han hadde en syg søster han maatte passe. Han
vilde ikke ha noget med Antoinettes affærer.

Det var virkelig en prøvende tid for de to. Gasserne
er jo ikke bekjendt for udholdenhed i saadanne affærer.
Men da til alles forbauselse forandrede moderens slægt
sin mening. Hun, som ikke vilde tillade datteren at be-
træde sin dørtærskel, endog da døden skulde gjæste hende,
hun sendte bud, at hun havde intet imod Albert. Og on-
kelen — den faldne — som hadde skrevet saa overmodig
til mig, samt forbudt Antoinette, baade mundtlig og
skriftlig — han kom til Fort Dauphin og sa til Albert,
at han vilde gjerne, at Antoinette skulde bli hans hustru.
Det var jo til at miste mælet over.

Albert blev da opmuntret til at smede, mens jernet
var varmt. Det viste sig ogsaa at være nødvendigt; ti
inden de blev skrevet for regjeringen syntes vinden at ville
snu sig igjen. Men med regjeringens tilladelse og kirkens
velsignelse blev de erklæret for „rette ægtefolk at være".

Det viste sig saaledes, at Gud hørte bønner; og An-
toinette blev ikke beskjæmmet i sin tro paa, at „dersom to
af eder paa jorden blir enige om nogetsomhelst hvorom
de ville bede, saa skal det vederfares dem af min Fader,
som er i himlene."

De er begge to saa barnlig glade, at det er morsomt
at komme ind til dem.

En tur til Pin-chang-kwang.

Marie Andersen.

En af vore sidst aabnede bistationer, Pin-chan-kwang, som ligger 25 mile mod nordvest, besøgte jeg for første gang sidste høst. Mrs. Tsen, bibelkvinden, som for det meste har fulgt mig til udstationerne, blev ogsaa nu med. Og da vi var i uvisshed om, enten stedets evangelist var hjemme eller ei, og da folk paa nye steder, som regel, er meget nysgjerrige, blev evangelist Chu med. Der kunde heller ikke være tale om, at der var nogen tidsspilde for ham i dette, men heller det modsatte. Veien til P. gaar gjennem mange markedsbyer, saa endog paa veien var der rig anledning at forkynde Guds ord og sælge bøger. Som altid var mr. Chu utrættelig i mesterens tjeneste og lod ikke anledningerne til at tale til folk om Guds ord gaa forbi.

Da vi kom til Pin-chang var evangelisten ikke hjemme. Gadegutterne vidste dog, at døren med lethed kunde tages ned, saa vi slap at staa længe udenfor. Intet under, at her gang paa gang er stjaalet, tænkte jeg. Vi blev ikke lidet opmuntret, da vi i de flokke, som daglig kom, traf flere, som var glade ved at høre evangeliet, og nogle, som virkelig var søgende. I kapellet, som er ud mod gaden, talte Chu for mændene; vi hadde møde for kvinderne i et rum længere inde, saa vi ganske let kunde holde orden paa

Kinesisk by.

dem. Dette var dog ikke efter smaagutternes smag; de syntes vi alle skulde være i kapellet. Nogle maaneder forud var miss Hagestande der, og da der intet tag var paa dette indre rum, var de tvungne at modtage kvinder saavel som mænd i kapellet. Paa nye steder er som sagt nysgjerrigheden stor; her var der ingen undtagelse fra denne regel. De kløv op paa bord, bænke og hverandres skuldre for at faa udlændingen bedre at se og talte i munden paa hverandre, saa de ikke kunde høre „mands maal". Saa det var meget rimeligt at de skulde klage over, at det ikke var saa „morsomt" nu som da.

Hele dagen hadde vi meget folk, og da de fleste i mørkningen var gaaet for at spise aftensmad, gik jeg ind i et lidet rum, hvor jeg spiste og sov for at hvile lidt. Hadde ikke været der lang stund, før jeg fik høre en kvinde tale med hævet stemme. Det var en besats ord, „Djævlesnak". Jeg blev meget bedrøvet og bad til Gud for hende. Saa hørte jeg hende sige: Jeg er himlens konges 8de datter. Jeg har syndet mod ham, og han kastede mig ud af himlens guld-port for at lide i 18 aar. Mrs. Tsen forsøgte at tale til hende om Gud; hun fik hende til at høre lidt, men den besatte var saa rap paa tungen, at det ikke var ligetil at haandtere hende. Mr. Chu, som hadde staaet udenfor døren og hørt, hvad hun sagde, kom ind og spurgte hende, om hun kjendte himlens konge. Hun pegede op og sagde: „Der oppe er han." Saa spurgte han hende, hvor hun skulde hen, naar de 18 aars straf var udstaaet. Hun sagde: „Til det store aanders fjeld." „Kom hid," sagde Chu, „skal jeg vise dig, hvor du gaar hen." Paa væggen hang der et bibelsk billede af den brede og den smale vei. Hun gik, og han forklarede for hende de to veie; hun blev syn-

lig bedrøvet og sukkede tungt. Jeg følte saa stor trang til at bede, at jeg atter anraabte Gud om hjælp, før jeg gik ind til dem. Hun hadde begyndt at tænke; hun sa: „Hvad I forkynder er ret, men jeg gaar rundt og bedrager folk." Hun var nemlig en ud af de mangfoldige, som gaar fra hus til hus og ved magt fra djævelen helbreder syge, eller forestiller at de gjør det. Naar de skal helbrede tænder de lys og ofrer til djævelen, brænder røgelse, guld og andet papir, som forestiller penge, og saa slaar de hovedet mod jorden og beder at djævelen maa komme. De sætter sig saa paa en stol ved siden af den syge for at vente paa ham. Naar de har ventet en halv times tid, slaar de hænderne sammen, svælger luft og siger, at nu er djævelen i dem. Saa skal de finde ud, hvilken aand eller djævel den syge har syndet imod. De nævner omsider en ved navn; denne lover de at ofre til. Den syge faar tilslut en pille o. l.

Da vi talte videre til hende om at vende om fra den brede til den smale vei, var hun meget alvorlig. Derefter bad vi sammen og sang: „Take the name of Jesus with you." Evangelisten indbød hende at spise med dem for at være sikker paa, hun kunde overvære aftensmødet. Efter at hun hadde siddet stille og opmærksom under dette, var hun endda ikke færdig til at gaa; hun maatte faa vide mere. Efter en stunds forløb tog hun frem to af sine tryllemidler og gav os og sagde: „Nu skal det være slut med at tjene djævelen; jeg vil høre Gud til herefter." Vi blev meget glade og fortsatte samtalen; vi trodde, at hun ikke hadde flere tryllemidler, men ret som det var kom hun med en tredje ting og sa: „Jeg vil ikke ha denne heller; jeg vil gjøre som manden sa til mig i drømme i nat:

„vaske mine hænder rene." At hun gjorde dette uden nogen paaskyndelse fra vor side gjorde glæden dobbelt stor. Da vi til slutning skulde takke og bede, knælede hun ned med os. Efter andagten bad vi hende stanse over natten; ti det var nær midnat. Der blev dog lidet søvn; hun hadde saa meget at fortælle om sit foregaaende liv og at spørge os om angaaende læren. Da hendes mand nogle aar forud døde, vilde svigermoderen, som saa mange svigermødre herude gjør, tvinge hende til at leve et liv i synd (utugt) for at skaffe dem levebrød. Dette negtede hun bestemt at gjøre. Derimod blev de forligte om, at hun skulde opta sin afdøde svigerfaders beskjæftigelse, nemlig ved trolddom at helbrede syge. De tryllemidler, hun hadde git os, hadde tilhørt ham. At det ikke var greit at møde svigermoderen efter de skridt, hun nu hadde taget, var klart, men hun sa: „Gud vil hjælpe mig." Vi bad hende paa det indstændigste at komme paa skolen en stund; ti det er ikke ligetil at være alene kristen i et hedningeland, især naar kjendskabet til læren og de, som bringer den, ikke er større end det var i dette tilfælde. Hun lovede at komme. Til vor bedrøvelse fik vi siden høre, at hun virkelig hadde været paa vei hid, og at svigermoderen hadde sendt folk efter hende og bragt hende tilbage med magt. Haaber, at Gud snart vil aabne en udvei for hende.

Paa veien hjem fra P. fortalte mr. Chu, at en mand hadde sagt til ham, at han ikke skulde prædike Kristus saa meget, da folk ikke syntes om at høre saa meget om ham; derimod kunde han prædike Gud (Shang Di) og ud af de kinesiske klassikere. Chu hadde svaret, at Kina hadde havt klassikere saa længe nu, at de hadde hat tid til at vise sine frugter; kristendommen var heller ikke noget nyt, saa

den ogsaa hadde vist sine, og efter frugterne af disse to at dømme, om man kun saa paa det ydre, vilde Kina være bedst tjent med at faa Kristus og kristendommen o. s. v.

Sandt er det, som I ofte hører, at kinesernes nød trodser al beskrivelse og at evangeliet er det eneste, som kan bringe lægedom og trøst; det har derfor været os en stor glæde, at missionsinteressen vokser saa hjemme.

En liden tildragelse til, før jeg slutter: I januar i en af de værste snestorme, vi har hat i vinter, var der en mand, der bor ganske alene nær vor station, som om natten drog sin hustru og et nyfødt barn ud af huset og lod dem begge fryse ihjel, fordi denne nyfødte lille var en pige og ikke gut. — Det vilde være aldeles frugtesløst for moderen at henvende sig til andre folk, da de tror, at hvis mødre gaar ind i nogens hus eller forbi nogens dør, før den lille er en maaned gammel, blir der sikkert dødsfald paa samme sted snart. Til templerne, hvor tyve, røvere og tiggere er tilladt at være, var der heller ikke tale om at gaa, da gudernes brændende vrede vilde bli vakt. Da hun vist ikke hadde kjendskab til kristendommen, trodde hun vel, at de indfødte kristnes og vore døre ogsaa var fast tillukket mod sig. Døden kunde heller ikke imødesees som en befrier fra det onde. Nei, de har lært, at hver kvinde fra fødselen af, især de som dør under barnefødsel, er skyldig i, ved døden, at styrtes i et tjærn (lake) af blod, hvor de tørstige kun faar blod at drikke. Over dette tjærn er der et tykt mørke, og dets stank naar til skyerne. Da hendes mand var grusom nok til at dræbe hende, vilde hun knapt vente, at han skulde leie prester til at messe sig ud af denne elendighed. Der var saaledes ikke engang rum for et

falskt haab for hende. Forkynd evangeliet var frelserens befaling. Maatte Gud i naade hjælpe os til at adlyde ham!

Regnmageren.

Regnmageren.

M. J. Stolee.

Det var den gangen, vi reiste vestover til tandroierne. Der var noksaa mange, som kom for at hilse paa os, deriblandt ogsaa en underlig gammel en. Denne gamle var berømt som regnmager, og jeg ser ikke anden raad end at fortælle om ham.

Da jeg er blit godt kjendt med gamlingen i det sidste, skal jeg lade eder faa en liden stub af hans mange oplevelser. Ti det er kar, som kan fortælle, skal jeg sige.

Naar han var født, har han ingen greie paa, men at det er urimelig længe siden, det er han sikker paa. Han var ikke gammel, før folk kom underveir med, at han forstod sig paa lidt af hvert, „noget kunde jeg, og mere trodde folk, at jeg kunde," som han selv forklarte det. Men det, som han især la sig efter, var at skabe regn, og at snu vinden frem og tilbage fra nord til syd, efter bestilling. I dette fag blev han mester; at han dermed ogsaa blev velstaaende, siger sig selv. Ti betale fik man værsaagod gjøre, man maatte ikke indbilde sig, at det var for helsens skyld, han dreiet vinden!

Naar vinden blaaste længe fra nord, og rismarken holdt paa at brænde op, saa afsted efter Makadama — han hedte slig. — Ja da, vinden skulde han nok snu. Blev der oversvømmelse, og risen holdt paa at gaa til, atter af-

gaarde efter Makadama, han frem med sin „vind medicin", saa blev det naturligvis tørt igjen.

Om han trodde selv paa sine kunster? Langt ifra. „Naar man har levet saa længe, spekuleret paa skyer, vind, fugle og alle andre merker i saa mange aar, saa skal der ikke saa stort vet til at sige, hvad slags veir det blir endog flere dage forud. Naar tørken var som alleværst, saa kunde jeg ofte se af dette og hint, om der vilde bli omslag i veiret, og æren fik jeg, og oksen fik jeg!" lo han.

Men sommetider gik det galt og. Naar regnet ikke vilde komme, vinden ikke vilde lystre, og agrene spoleredes, saa gik folk og greb ham og la ham paa ryggen nede i den optørkede rismark. Der maatte han ligge og stirre mod solen dagen ud og dagen ind, uden at han fik smage vand. Naar solen gik ned, slap de ham hjem, men kun for at steges paanyt næste morgen. „Skaf nu regn, skaf nu regn!" var den trøst, han fik. At hans øine blev ødelagte der i solskinnet, er jo saa rimeligt. Han er næsten blind paa det ene. Naar saa regnet tilslut indfandt sig, blev alt godt og vel. Han tog sig da betalt for leiken!

Blev der formeget regn, og han ikke fik det til at stanse, som akkorden var, saa var ulykken ude efter ham igjen. „Stans nu regnet, eller saa drukner jeg dig!" „Jo, imorgen skal det bli slut." Men desværre, det hændte mer end en gang, at han forregnet sig, og saa afsted med ham ud i den blødeste rissump. Vilde han undgaa at drukne, saa fik han se til at snu vinden paa nord. „Aa ja, jeg har lidt meget ondt i mit liv," sluttede han.

Saa underligt det end høres, saa var det denne regnmager, som blev den første kristen i Ranopiso.

Lige fra første dagen evangelisten samlede folk om

Guds ord derborte, indfandt Makadama sig og hørte godt efter. Dette var da endelig noget, som ikke var fusk, tænkte han. Saa var det en gang, vi hadde et større møde der. De fleste af lærerne var der og mange andre. Om kvelden kom Makadama og bad om at faa et par lærere med hjem, „ti nu vil jeg gjøre rent i huset mit!" føiede han til. Jeg vidste ikke, hvad som stod paa, men fik snart greie paa det. Bedst som det var, kom lærerne med en sæk, og i sækken var „mediciner" baade for regn og tørke. Det var regnmagerens verktøi! Saa kom Makadama. „Nu er mit hus rent, og alle mine mediciner ligger der i sækken, fra nu af heder jeg Remiova (den, som forandrer sig), fra nu af tænker jeg paa at bli kristen!"

Saa kom vi overens om at brænde hele sulamitten ude paa tunet. Og slig som de brændte og sprakede, disse træpinder, horn og harpiks, fedt og gamle filler!

For at gjøre det hele saa grundigt som muligt, blev stormanden bedt om at samle alle, som ikke havde indfundet sig paa mødet, og forklare for folk, hvad Makadama hadde gjort. Jo, alle kom. Men du, for en jammer der blev! „Vi kommer til at dø, vi er allerede døde! Hvem skal nu skaffe os regn? Hvem skal nu snu vinden for os?" Det saa alvorligt nok ud. Selve stormanden syntes at dele folkets mening. At det var Vorherre, som hadde ladet det regne i alle disse aar, vilde de ikke tro, selv om Makadama hadde sagt det. Han var vist bare blit forhekset af „læren," han!

Saa gik gamlingen ivei med at lære, og flink var han. Da det led paa aaret, blev han døbt. Han heder nu Daniel. Senere er konen og flere i slægten blit døbte, og den, som er glad, er gamle Daniel.

Nu nylig kom han hid i sykende hast for at faa „papir“ af mig. „Hvad slags papir det skulde være?“ „Jo, han maatte faa papir paa, at han ikke længer var regnmager,“ sa han, „og dette maatte ske fort!“ Der var blit en'slig fæl tørke i tatsimolandet, og nu vilde folket tyne ham. At han sa, at „medicinerne“ var brændt op, og at han var blit kristen, hjalp ikke. Endog en saa oplyst mand som kong Befialy i Manambaro — han er jo døbt hos munkene! — hadde sagt, at regn maatte skaffes, og det noget halvsnart.

Men et papir, mente gamlingen, vilde redde ham. Og jeg til med „papiret“. Slig saa det ud:

„Hermed bekjendtgjøres for alle tatsimo, at Makadama har sluttet som regnmager, og at hans medicin for vind og regn er brændt, at han er blit kristen.“

Og saa en vældig klat med rødt voks under. Det hjalp. Daniel har faat være i fred siden.